

O'ZBEKISTON RIYOSPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVASIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKYENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVYERISTYETI

“BANK ISHI” KAFYEDRASI

Qo'lyozma huquqida
UDK:

JUMAYEV ISLOMBEK AKRAM O'G'LI

MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATI
SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

70410501– Bank ishi va auditi mutaxassisligi bo'yicha

magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

D I S S E R T A S I Y A

Ilmiy rahbar:
I.f.n., prof. I. Toymuxamedov

TOSHKENT – 2024

Magistrlik dissertatsiya ishi “Bank ishi” kafedrasida dastlabki himoyadan o’tgan.

_____ -sonli bayonnoma “ _____ ” _____ 2024 y.

Kafedra mudiri: R.Tojiev

imzo

_____ sana

Ilmiy rahbar: I. Toymuxamedov

imzo

_____ sana

Talaba: I. Jumaev

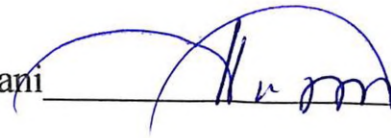

imzo

_____ sana

Dissertatsiya Biznes boshqaruv fakultetida 2024 yil “ 13 ” 05
№ 1 raqami bilan ro’yxatga olingan.

Fakulteti dekani

U.R.Xalikov.

ANNOTASIYA

Ushbu magistrlik dissertatsiya ishida moliya bozori, xususan tijorat banklarini moliya bozori orqali amalga oshiradigan operatsiyalari, ularni olib borishning nazariy asoslari, amalga oshirish xususiyatlari va tartiblari ko'rib chiqilgan. Shu bilan birga O'zbekiston moliya bozorida tijorat banklari samaradorligini oshirishda bank xizmatlaridan foydalanishdagi muammolar tahlil qilingan hamda ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy takliflar hamda tavsiyalar berilgan.

In this master's thesis work, the financial market, in particular the operations of commercial banks carried out by the financial market Oriali, the theoretical foundations of their conduct, features and procedures for implementation, were considered. At the same time, in improving the efficiency of commercial banks in the financial market of Uzbekistan, problems with the use of bank services were analyzed and practical proposals and recommendations were made to eliminate them..

Kalit so'zlar: moliya bozori, tijorat banklari, qimmatli qog'ozlar, emissiya operatsiyalari, aktsiya, fond bozori, investitsiya operatsiyalari, pul mablag'larini jalb qilish, tartibga soluvchi organ, moliyaviy xizmatlar, nazorat.

MUNDARIJA:

Annotatsiya	3
Mundarija	4
Keltirilgan jadvallar ro'yxati	5
Keltirilgan rasmlar ro'yxati	6
Keltirilgan qisqartmalar	7
I BOB. KIRISH	8
1.1 Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi	8
1.2 Tadqiqot maqsadi va vazifalari	9
1.3 Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	10
1.4 Tadqiqot ishining ob'ekti va predmeti	11
1.5 Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi	11
II BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	13
2.1. Nazariy adabiyotlar sharhi.....	13
2.2. Tijorat banklarining moliya bozoridagi operatsiyalarining nazariy asoslari	20
2.3. Tadqiqot gipotezasi.....	29
III BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI	30
3.1. Tadqiqot dizayni	31
3.2. Ma'lumotlarni to'plash jarayoni	31
3.3. Tahlil uchun qo'llaniladigan usullar	32
IV BOB. TADQIQOT TAHLIL VA NATIJALARI.....	33
4.1. Tijorat banklarning moliya bozoridagi faoliyatini tashkil etish tartibi.....	33
4.2. O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati tahlili.....	42
4.3 ATB «Aloqabank»ning moliya bozoridagi amaliyoti va uni tahlili.....	53
V BOB. XULOSA VA TAKLIFLAR	59
5.1 Tadqiqotning asosiy ilmiy va amaliy yangiligi.....	60
5.2 Tadqiqot natijasida keltirilgan asosiy tavsiya va takliflar.....	62
5.3 Tadqiqot qamrovi va cheklovlari.....	65
5.4 Kelajakdagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar.....	65
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI	68

KIRISH

1.1 Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi

Mamlakatimizda tanlangan iqtisodiy rivojlantirishning o'z modeli va uning tamoyillari asosida ishlab chiqilgan, chuqur va har tomonlama o'ylangan mamlakatni isloh qilish va modernizatsiyalashning tadrijiy dasturi izchil amalga oshirilishi jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining O'zbekiston iqtisodiyoti, uning moliya va bank tizimiga salbiy ta'sirini sezilarli darajada kamaytirish imkonini berganligi qayd etildi.

Banklarning moliya bozoridagi faoliyatini tartibga solish va fond bozori kapitalizatsiya darajasini, ishtirokchilarning, shu jumladan xorijiy investorlarning investitsion faolligini ushlab turish murakkab muammolardan hisoblanadi. Bu muammolarni samarali echimi moliya bozorida banklarning raqobatbardoshligi va havfsizligi, barqarorligi va likvidliligi, investorlar uchun jalbdorligi va risksizligi darajasini ta'minlash bilan uzviy bog'liq.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev, "«Yashil kreditlar»ni jalb qilish va moliya bozorini tartibga solishda ESG tamoyillarini joriy qilish.

Banklarning kredit portfellarini diagnostika qilish va dekarbonizatsiya bo'yicha ustuvorliklarni aniqlash va ESG risklarini boshqarish uchun konsalting kompaniyalarini jalb qilish¹...

Shuningdek, moliya bozorlari, jumladan, fond bozorini rivojlantirish ham yangi iqtisodiy sharoitda asosiy maqsadlarimizdan biri bo'lishi kerak.

Yangi moliyaviy instrumentlarni joriy etish va obligatsiyalar chiqarish orqali, bank xizmatlari ko'lamini yanada kengaytirish, ilg'or axborot texnologiyalari asosida bank tizimini rivojlantirish zarur."² deb ta'kidlaganlar.

Rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotida tijorat banklarining moliya bozoridagi faoliyatining yuqori daromad keltiruvchi yo'nalishlaridan biri

¹Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024 yil 21 fevraldagi PF-37-son Farmoniga 1-ILOVA. 21 fevral, 2024 yil.

² Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomasi. //Xalq so'zi 29 dekabr 2018 yil